

Incipiunt opa et tra

ctatus magri Johānis de Beson, sacraz litteraz doctoris resolutissimi et xpianissimi / ac cancellarij parisiens. Qui in tres ptes distincti sunt. Quaz pma cōplectit tractatus / fidei et potestate ecclesiastica p cernētes. Quib⁹ oibus pmissus ē tractatus d laude scriptoz. qz is ad cōmendationē omniū q libris multiplicandis student accommodari potest.

Critari septuras exhor-
tabat olim iudeos christ⁹.
Joh. v. Scripturas vtz i
qbus putabat se vitā etnā
hēre. De qlibus loq̄ ap̄tus
ij. ad Timoth. iij. q om̄is
scriptura dinitus inspirata. vtilis ē ad do-
cendū. ad arguendū. ad corripiendū. ad eru-
diendū in iusticia. vt pfectus sit hō dei ad
om̄e opus bonū instruci. Et ad Ro. iij.
Quęcūq; scripta sūt ad nram doctrinā scri-
pta sūt. vt p paciētā et p solationē scripturaz
spem habeam⁹. **Q**uēz quō scrutabū scri-
pturę si nō habeat⁹. Qualit̄ habeū si nō
scribāt⁹. Quā rōne scribēt sine scriptozib⁹.
Sūt igit̄ necessarij scriptozes. Et hoc ē qd
hic et nūc intēdū suadē cōpellēt nos ad
hoc multiplici cāca septores libroz vtiliū
defectu quē patit̄ etas nra. Et in p̄mis cō-
clusionē certā statnam⁹ dicētes. **S**criptoz
idoneus et frequēs libroz doctrine salubris
agit opus bonū de gr̄ie. Et opus hoc si p-
ueniat ex caritate. ē meritorū vite etne nec
futile dicēdū ē. **U**n p̄tinus h̄z decisio du-
bii cuius occasiōe dixit̄ p̄ns opusculū qd
q̄siuit qdā de monachis domus carthusie
Si liceat dieb⁹ festiuis scribē deuotiōis li-
bros grat⁹. **S**z aduertēdū in p̄mis q no-
men scriptoris nōt p̄tā scribēdi. cū vsu assi-
duo vel frequēti. Scriba vō dic̄ magr̄m in
eis q sūt dīne legl̄ eruditū. q et s̄mator vlt̄
p̄q̄sitor. diā p̄t̄ aut etiam dīctator. Quales
erāt scribē indeoz. q̄lis esdras scriba veloz
et ingeniosus i lege. q̄les ap̄d xpianos theo-
logi doctores seu theologie p̄fessores d q
bus nō erit p̄ncipalit̄ fimo p̄ns / s; d̄ scripto-
ribus q̄si mechanic⁹ et manualibus libroz
Et bi sūt i multiplici dīa penes eruditō-
ne maiorē vel minorē cāca scripturā. quā trās-

ferūt ex inspecto exēplari libro / vel quā de
p̄ncipiāis ore suscipiūt / sicut baruch d ore
hieremie sc̄psit oēs f̄mōes eius. Sūt q̄ sūt
sūt dīctatores et scribē et scriptozes. talis lan-
dā fuisse dīctans Ambz. libros scribēs q̄s
dīctabat. Sūt alij q̄dus infimi nullū peni-
tus h̄ntes intellectuz eoz q trās scribūt. q̄s
q̄si pictozes appellam⁹. Sunt nōnulli tāq̄
medij q̄dus q̄bus ap̄tus ē fat̄ sc̄sus eoz q
scribūt / saltē grāmaticalit̄ seu lralit̄. quales
oli fuerūt et adhuc eēferāt in religiōib⁹ ap-
probat⁹ atq; in vniuersitatib⁹ et studijs rō-
nabilit̄ infatuz. Et d talibus loq̄ p̄cipua
nūc ē intētio neq̄q̄ alios secludedo. q vel
sūt magr̄ ad aliqd q̄ scriptozes vt p̄mi vlt̄ vt
sebi / q̄ paz sūt ad fructū sp̄uale sue scripture
capellēdū. **Q**uib⁹ p̄notat̄. vt lucidior et
breuior eēt ordo dicēdoz. p̄z statim hec nra
p̄clusio. sc̄itibus qd ē opus bonū de gr̄ie
qd opus meritorū vite etne qd op⁹ vtile.
Verūm plac̄ eā p̄ cōpaniōes aliq̄s i suble
quētib⁹ duodeci p̄sideratōib⁹ ampliādo
mōstrare / q̄s metz triplex cōphēdit̄ vsus.
1. **P**redicat atq; studet scriptoz. largit̄ et orat.
2. **A**ffligitur. sal dat. fontem. in cenq; futur⁹
3. **E**cclēsiā dīctat. armat. custodit. honorat.

Consideratio prima

q̄ scriptoz predicat.

Scriptoz idone⁹ et frequēs libroz
doctrie salubris (sic em̄ sp̄ lra loq̄
volum⁹ et intelligi) p̄dicare dīci p̄t̄
Certe si lingua silet man⁹ p̄dicat et fructus
suis aliq̄n / quāto scriptura venit ad plures
vberior q̄ trās sēs fimo. **N**ec obuiam⁹ di-
cto Hieronymi q̄ habz nescio qd latēns
energie vine vocis actus et in aure discipu-
li ex doctoris ore trās fusa forti⁹ sonat. **S**ed
iuenies aliq̄s eruditissimos fatētes se plu-
ra didicisse scripta studēdo ruminādoq; se-
cū q̄ p̄ doctoris auditū. **Q**ualit̄ se fuisse vi-
det̄ bernardus gloriari dicens magros sta-
os fuisse querc⁹ et fagos. **P**roculdubio nō
sine p̄uia vel comite lectura libroz. **A**dde
q̄ in p̄dicatores sūt multi tāq̄ nudi p̄nci-
piatores eoz q̄ sumūt formalit̄ i scriptz. q̄ si
mereri possunt aureolā p̄dicatozib⁹ debētā /
aut nō sūt scriptoz n̄r̄ cui p̄t̄ adesse et adesse.
supponit̄. nō impar animaz saluificas ze-
lus scribēdo sicut alten loquēdo.

Consideratio secūda

q̄ scriptorū studet/legenti ⁊ dicantū similis.

Scriptor h̄mōi sc̄ntatū studiose vel legē doctriālīe vel et dicantū nō ē vsq̄q̄q̄ dissilis. Colligit̄ er̄ p̄cedē d̄ductio p̄nt̄ p̄sideratōis q̄ ad legē vel dicat̄. q̄ nedū p̄ moula t̄p̄is erigua s̄ i d̄nos d̄cē. cētū mille. sc̄pturā durare p̄tinget̄ i se vel p̄ multiplicatōis̄ exēplariū ab ea sc̄ptorū. legētib̄ at̄ atq̄ dicantūb̄ si defuerit̄ v̄n̄tilia sc̄ptorū cū mēoria sit labil̄/obrep̄at̄ p̄n̄ oblīratio dicantū/aut delect̄ obliuio. Adde q̄ salubriora s̄t plerūq̄ sc̄pta veterū q̄lia sc̄ptorū n̄r̄ eligit̄ q̄ dicantia nouelloz. Non q̄ ip̄obem̄ nouos dicatores q̄les assidue cogūt̄ assurgē. tū p̄p̄t̄ alteratōis̄ va gā gust̄ sp̄ūalis̄ cupient̄ nūc h̄ac. nūc illa elcā v̄bi celest̄. nūc oēm̄ penit̄ abominat̄. Tū v̄o p̄p̄t̄ dubitatōes nouie emergēt̄es in̄t̄ q̄litate p̄sonaz̄ t̄p̄m̄ aliaz̄ q̄ circūstan riarū. q̄ nūc̄ plene toras se p̄ bebūt̄ cū sint̄ absq̄ nūero variabiles. Exēplū d̄ medicis ⁊ moib̄. Non em̄ sufficiūt̄ eis libri q̄r̄tili. bet̄ ex arte cōpositi. S̄ opoz̄ variare receptas̄ q̄les velle sit̄ oēs tradē cēt. p̄nt̄ Auicenna nōt̄ lexplebile. **P**rodest̄ nihilominus ap̄d̄ rēpublicā nō medio crīe refuatio ratiū p̄ricularit̄ dicatoz̄. sic̄ p̄ morbos corpoz̄ sic̄ aduers̄ pestes̄ anioz̄ q̄d̄ v̄tiq̄ facit̄ sc̄ptor. **P**orro sc̄ntatōis̄ studiosa nō oī scribēti tradē possum̄ s̄ sc̄ntifico cuius mēoria firmi retiet̄ ea q̄ scribit̄ q̄ alia si vult̄ intēdē. tū p̄p̄t̄ imoz̄atoz̄. tūc̄ q̄ legim̄ imitat̄ aīos demissa p̄ aures̄ q̄ q̄ se ocul̄ sb̄iecta si delib̄. ait̄ flacc̄. **C**apit̄ ex hac radice sine traditōis̄ origine ars mēorie ⁊ meminit̄ Cicero. **R**eddit̄ insup̄ rō cur̄ expediat̄ Andros̄ abbreuiatōes sibi p̄scribē certisq̄ nomulis̄ is̄gnire p̄cta mēoz̄atu digniora.

Tercia consideratio

q̄ scriptorū n̄r̄ largit̄ miseret̄ ⁊ cōmodat.

Scriptor n̄r̄ largit̄ miseret̄ ⁊ cōmodat. Tres eē p̄tes satisfactōis̄ theologi tradūt̄. Una ē el̄ yna s̄ q̄ p̄ns̄ d̄ consideratio. alia ē oīo. t̄cia ieiuniū. d̄ q̄b̄ erit̄ consideratio seq̄ns̄. Quis̄ oīo dubitauerit̄ qm̄ sc̄ptorū q̄le loq̄mur̄ sit̄ largitor̄ el̄ yne multiplicis̄ n̄c̄ q̄ r̄p̄alis̄ ad̄ sust̄entatōis̄ sui

suoꝝ q̄ frat̄ū seu domesticoz̄. Est̄ em̄ lūcrosa nō par̄ ista ars. Tenēbit̄ insup̄ locū el̄ yne sp̄ūalis̄ ad̄ op̄itulatōis̄ aīaz̄. nūc ad̄ uerfus̄ errores ⁊ scrip̄ulos p̄ eruditōis̄ doctrinale atq̄ cōsiliū. nūc ad̄ p̄solatōis̄ salutariē. Falloz̄ si nō ita misericordiā receperit̄. Jo-nathas cū ceteris̄ iudeis̄. j. Mach. xij. B̄centes se h̄ē solatio sc̄tōs̄ libros̄ iō n̄l̄o indigere. Lōsonat̄ ap̄l̄s̄ v̄bi sup̄ia ad̄ R̄ho. **S**ūt̄ adhuc̄ vt̄ accepi nōnnulli p̄fessores̄ regule beatissimi Auḡ. q̄s̄ canonicos̄ regulares̄ appellamus̄ ap̄d̄ D̄llandia. q̄z̄ labor̄ scribēdi passim̄ eos̄ r̄p̄alibus̄ subsidij̄s̄ de p̄cio libroz̄. remanētibus̄ apud se plurimis̄ ad̄ sp̄ūale solatiū. Tales̄ iure dixerim̄ beatificatos̄ a p̄p̄ha. Labores̄ inq̄t̄ manuū tuaz̄ q̄ māducah̄. br̄us̄ es̄ h̄ic̄ i spe. ⁊ b̄n̄ tibi tādē erit̄ in re. **T**oro tua mystice diuina sapia. vel religio tua. vel celest̄ gr̄a. sic̄ v̄t̄ abūdās̄ in laterib̄ domus̄ tue. q̄ ē eccl̄ia vel p̄sc̄ia. filij̄ tui s̄raliter̄ p̄fessores̄ ⁊ sc̄pturas̄ moralite opa tua. sic̄ nouelle oliuaz̄ in cūcūtu mēse d̄ni q̄ p̄at̄ aduersus̄ eos. demones ⁊ hoies̄ q̄ t̄mbulāt̄ nos. Compa nunc si potes̄ alioz̄ q̄r̄udā eccl̄iasticoz̄ multiplicata sup̄ nūez̄ instituta sint̄ i orōnib̄ voca lib̄. sint̄ i el̄ ynis̄ corp̄alib̄. istoz̄ paup̄. nec iā pauḡi s̄ diuini simplicitati. **F**uerit̄ adhuc̄ sint̄ nescio sc̄ntimoniales̄ i b̄ op̄ d̄dicat̄ sic̄ oli Auḡi p̄ tr̄ascribēdis̄ opib̄ suis̄ nedū nōrios̄ p̄ diuites̄ sc̄lares̄. s̄ p̄uelas̄ sex̄ in scribēdo p̄tas̄ datas̄ eē. **U**n̄ q̄s̄ tot̄ q̄ia bibliaz̄. tot̄ doctoz̄ volumia q̄ mō sup̄sūt̄ i eccl̄ia. si nō ex sc̄ptoz̄ b̄ religioe de genib̄ q̄z̄ ad̄ p̄ns̄ v̄t̄ v̄llū sup̄est̄ v̄ct̄igū.

Quarta consideratio

q̄ scriptorū orat.

Scriptor n̄r̄ orat. h̄z̄ oculus̄ nūciū cordis̄ or̄adi mat̄nā sibi m̄strare. Quāuis̄ nihil ob̄sit̄ q̄n̄ vocat̄ q̄n̄q̄ p̄mitt̄ inferi oīo vel c̄t̄icū sn̄ane d̄n̄ scribē. **T**uero sat̄ ē implē sc̄ptorē n̄r̄m̄ monitō nē ap̄t̄icā. q̄ p̄sallamus̄ ⁊ c̄t̄emus̄ i cordibus̄ n̄ris̄ d̄no. **Q**d̄ fr̄eq̄nt̄ eo liberī implē valet̄ q̄ solitudine q̄dā v̄ben̄ fruit̄. **P**u to. palā mibi fieri q̄ sc̄ptio vel sc̄ptura ē opus̄ dei opus̄ religiosū. nō minus̄ sepe q̄ voq̄ exaltatio in c̄nt̄ eccl̄ie. **P**ōt̄ s̄b̄m̄b̄ v̄n̄ū cōp̄sari p̄ alter̄ q̄n̄q̄ salubrius̄ q̄ r̄p̄a

is admistratio ab ecclesiasticorum officiorum frequentate saluat et absoluit. Reddiderit proinde scriptor nisi pietate in se recogitauerit toties deum sanctosque angelos secum et totiens scriptores sacros ipsum alloquitur totiens christum sibi blanda quodam oscula solatio dare. Quies eorum dicta salubria conscribit quae mediate vel immediate dispesarunt. Cui dignitati quae potest merces alia temporalis equari? Quis prohibet talem aliquem contemplatiuum et eum simul et diu contemplatione itaque lectio quae scribendo fit non impedit sed proficit.

Quinta consideratio

quae scriptor affligitur.

Scriptor nisi affligitur in quo ieiunij vice tenet. Ieiunium prout est tertia pars satisfactionis extensio nosse dicitur a doctoribus omnis afflictio corporalis assumpta voluntarie per dominationem carnis vel vice satisfactionis quae fit per dolorem. Quaequodammodo pars altera quae dicitur oratio claudit omnem mentis elevationem in deum cum humiliter subiectio et obedientia. Eleemosyna vero praedicitur ad omnem subsidium priorum misericorditer impetrat. Consonat uocem paupertatis elemosinae uocem obedientiae ordini. uocem castitatis ieiunio ubi obedientia. Quae taliter elucidata morum precipuam faciunt hanc considerationem cum duplici procedente. Nullus itaque negauerit laboriosum esse scribentis exercitium. accipit tamen illud in prius seu satisfactionem per suis alienisque delictis. sic enim directio spiritualis oculi reddet labore suum. nescit uero hoc modo laudabile et meritorium sed tot modis quot interioribus bonas adducet ad decorationem actus sui. notatim iuxta considerationes duodecim quae sub scripturae per conijungimus. Primum quod in foro prout est iste labor ad satisfactionem sacramentale imponit. quae labor si nullus impedit hominem impoluit sane deus ab initio cum dixit. Adeo et postea. In sudore uultus tui uescis panem. Porro quod in labore hominum non sunt nec cum hominibus flagellat non intumescat sed timeat ne cum de moribus affligatur. Secundum quod sit egregium uoluntate Augustini de opere monachorum quod totum porterat ad rem quae nunc agit traduci. Quis si monachos operum operari. quae dabit opus aliud sine profectio nescit minus aduersum. sed amplius per motum. arctio quae non omnes idonei sunt ad dif-

ficialiora qualia sunt praedictio uel lectio criminalis. Sed neque missarum obstat celebratio quam finit hora breuis. Neque praeterea ualens excusatio desidia nonnullorum dicentium. imo quae gloriantium nescio scribere. Biscat uiscat. neque decaudet uel desperet quam labor improbus omnia uicit. et dum uenies in rebus egestas. ait vigilius. Gallice besoeng fait uicille moter. i. latine. Neccitas facit uetulas curae. Qui se dicit egere cum sibi possit faciendo quod in se per uideret. ut medax. si sic est. lector diiudicet.

Sexta consideratio.

quae scriptor sal sapientie tribuit.

Scriptor nisi poster sal sapientie admistrat. Iubet aptus esse non rationabile obsequium conformit ad figuram legi praecipit in omni sacrificio sal apponi. Uideat autem scriptor ne suum sal infuset uel sibi si ei non sapienter uel alijs si corruptus per ineptias scribendi reddiderit. Quales uere protulit etas nostra plurimos quae medosa fuerunt adeo uoluntate ut perulius fuisset. nulla quae talia ministrari cum lris incedit sine lege sine sensu uel ordine. adeo quod ut auctori praio seu dictatori non intelligibilia redderet quae liber introspecta. Mac existimant aliquid non minima tribuisse iacturam studijs ac ueritatibus nostrae respectatis dum quilibet admittet ad scribendum. non perbatus non cognitus. Exemplaria quoque dabant incorrepta. Quid nisi multiplicior corruptio sequeretur. iuxta transcribentium uel inerta uel ignorantia. Sed danes uisitatores in artibus mechanicis ne fraus committat in operatiobus ut in panis uel in pane uel in tellis et ceteris. Quis digne tulerit opus praefissimum expers esse uisitatiobis. ne corruptio sua serpat uigile in deterius. Sic olim apostolus sanctos patres habebat electio super scriptoribus nec passim admittebat indoctos uel doctos. sed usque ad punctum formationem. qui luce dant magna legentibus examinare habebat. Prout doctores notatim hieronymus si non fallit memoria subiungebat in operculorum suorum sine terribile diuini nominis obtestationem. ut scripta sua correcte transferrent et per posterum ita fieri suaderet. Alioquin iuxta hieronymum quis uel scripsisset uel emendasset fructus est.

Septima Consideratio

Scriptor fontem ministrat.

Scriptor nō postulat apit fontē aq̄ vi
ue salūtē i vitā etnā. Intellectū hō
nō vt auctor p̄cipal' q̄ solus d's ē.
s; vt ministrator. Nā sōs vite v̄bū dei i excel
sis. Nōne libri salubres q̄les intēdim' sūt
nō aſterne q̄dē veteres ⁊ dissipate. s; sōs
ortoz putens aq̄z v̄iuetū q̄ fluit ipem d'
libano: q̄ cādidatio nū cupat. Cui sapiētie
fōti quāto p̄rimiores sūt nūlli sciaz tāto
p̄uiores salubrioresq̄ credider' illos. Quo
d' oū p̄ tras i lōginq̄z nūi sciaz dilabūt
nō retinētes v̄ritē ⁊ gustū fōr' origal' scito
q̄ d' facili limū viscūq̄ d' hūt. vñ s̄mes pe
sulētes vt rane bufones colubri gēiti repūt
⁊ potantes inficiunt aut p̄imūt. Bibe igr'
o scriptor d' aq̄s tuis v̄iuetū v̄niētū de li
bano p̄ior. Et ne dixer' cū heretic' aque
furtiue dulciōres sūt s; oia palā ⁊ i luce cla
rescant p̄ quo sit seq̄ns consideratio.

Octaua Consideratio

Scriptor lucem dat.

Scriptor nō lucē seq̄t et eā posteris
admirat. Rex dei lux est ⁊ lucerna
Lucerna pedib' meis v̄bū tuū ait
psal. dñō ⁊ lumen semit' meis Sit opoz
ip̄i gaudiū. q̄ delectabile lumē ocul' ispicit
q̄tidie. Neq̄z vt thobias d' q̄. q̄le mihi
gaudiū erit. q̄ in tenebris sedeo. ⁊ lumē celi
nō video. Videt plane lumē celi scriptor: nō
q̄d' ē v̄bū dei descendēs a p̄te luminū. dūz
alij accumulāt sup se trā istar talpaz defos
si tenebris seculariū vel frāz vel opationū
Gaudeāt pueri tales habuisse pentes vel
magros q̄ talib' eos artib' salubria scribe
di voluerūt instrūē. Gaudeāt q̄ talentū ar
tis h̄mōi susceptū nō ignauit' insodē s; vt
lucernā ⁊ lucē strenuitate diligēt' conant'
p̄ntib' ⁊ futur' oñdē. Vide. hō hōi ⁊ ars ar
ti q̄tū p̄stat ⁊ p̄ferē. Bedie. s. ad salutaria
sp̄ualiaq̄ p̄ derelict' aut ipulē ad noxia. q̄
l' auaricia nutriat' ad flagitia p̄rabāt nō
distrabāt a p̄ctis. Bemū collige te cū scri
ptor: nō q̄le sit tibi donū dei. posse frequēter
emergē d' tenebr' mūdanoz hoiz cū actib'
suis tērimis. i seditiōib' i bell' i d'ictōib'
Emergē d'ixeri p̄ obligatōz ai dñi lucidiz

trāq̄llis actiōibus mēs occupat se. Nā vbi
loc' eēt i corō tuo tenebr'. q̄ lux scripturā
attēdē sua cōplet. Quā i re nō p̄nū accipie
fructū scriptor q̄uis illat'. nō mī crebro q̄
hō nō itelligēs ecclē cātic' occupat'. Sicut
hāc lucē. Aug' dū obediēs celesti oracu
lo. tolle lege. tolle lege. p̄iect' i scriptura apti
ocul'. mox depulē se ab eo dubitandō iste
nebre/luce securitat' ifusa. Itaq̄z dicit nō p̄
multiplex oli ⁊ q̄tidie luc' splēdide fulgor
irradiet legētes in scriptur' q̄s hūi nō posse
sine scriptorib' q̄s nesciat'. P̄fecto sit v̄bilibz
scpta tibi si voluer'. v̄ba nō eq̄. Vides i ill'
defect' tuos tāq̄ i speculo sine v̄cūdia vt
pudore q̄ ispicier' l' culpāt'. Potes p̄ va
riatōe palati sp̄ual' nūc iſtis nūc ill' scriptoz
reficia saponibus. Prop̄tea supuacnā ipoz
multiplicatōz q̄s eē culpauerit. Nōne lau
tissimā eē p̄uit sapie mēsā multaq̄z feru
loz varietate refertā. Sumat v̄nū q̄sq̄ qd'
⁊ q̄ntū sat' erit vel vsq̄ ad sobriā ebrietatē
sp̄s. ad quā sp̄sus iuitat carissimos. Co
medite iqt' amia ⁊ bibite ⁊ i ebriami caris
simi. Quā ebrietas nō tenebrositatē obtrū
tatēq̄ s; luinositatē affert iſolitā ⁊ v̄e dñā

Nona Consideratio

Scriptor eccliam dicit. Refer
Scriptor nō eccliaz dicit. Refer
tur Aug'. mores fr̄ib' icnl' casse q̄
eccl'astica bibliotecā mag' studio
q̄ magnū sciebat eē thesaurū custodirent.
Quo d' nō hnt tyrānī d' populatores regio
nū seu religionū efficacia machinamētū q̄
si libris ipas i p̄mis spoliauerit atz p̄ nauē
rit. Patuit i regib' assyrioz resp̄cū hierlm
⁊ iudeoz. Hoc p̄dē ai aduersū ē i cōmodū
cepisse circa regnū fr̄acie xp̄ianissimū a q̄ li
bu distracti se assidue. et i nō apta tñ ocul
ta ⁊ palliata depdatōe ap̄e lucē ad exteras
nandōes colligēd. q̄q̄ neq̄z defuerit ap̄iss
mi violentissimiq̄ direprores. B̄ i p̄uatio
vulgarī. Res bons liures sont les bons
cleres. i. boni libri faciunt bonos clericos:
Hoc p̄uatiū v̄z ē. Mutat' q̄z libr'. vt
policia mutet vno mō l' alēo necē ē. h' ad
laudē scriptoz spectat. q̄z studiū ē ad oppo
sitū libroz depauperatōz dñū. vitare. s; po
pulare libris sc̄tis. Admirabil' fuit ardō
hūi d' libros sacros apud ptolomē regē. q̄
p̄cio ingēt' cōpauit sibi p. lxx. iē p̄tes trā

atione eorum. Quo utinam puocarent infidelis regl exeplo fideles pontifices et principes xpiani. **F**ert huius regl libraria quingenta milia libros habuisse. **C**eterum diuitias hic non accipimus solum in decore librorum. quod tamen additus si fuerit valor spirituali periculis duplex accrescat. sicut in ornamentis ecclesiasticis ista laudamus. **S**it scriptura laudabilis per thesaurum quilibet non est in papiris ilico pereuntibus. ubi dicitur esse labor recte papire deperire cum opera et impesa. **P**ergamentum durabile est. quod dicitur constantia eius super papirum copulatur abundanter. **S**ed neque quipiam excusauerit suam in scribendo segnitiam si nefuerit las artificose multum formare. **L**ra sit legibilis. sit punctuata. sit purgata. quilibet est lombardorum. non involens se tractibus superfluis. **S**it demum sine mendis falsitatis. cum orthographia sua. **I**lla sufficit in ecclesie thesauro reponi quibus parum fucati de eorum obtineat. nec tamen de paritipalis. **N**on autem oportet ad extremum unumquemque siles ad scribendum libros assumere. quemadmodum non est pariter legentibus studium. **C**aptat hic amplius deuotionem vel gignere per nutum. cui parua satifficiunt opuscula. **C**ult aliter in altum eruditionis intellectualis ascendere. tali gratia dicitur dicitur hinc sunt volumina. quae traditio nis ordine doctrinali scrute. **A**lio quoniam rectum in addiscendo deserens ordine letos iuxta boetium erit non habet. **P**rimum simplicitati claustraliu religiosorum. **A**lter magis appropriatum est studiositati sapientium cum predicandis officio profiteri quereunt. **I**n denique si non potueris aplos librorum manipulos ad arcam ecclesie reportare vel pinulos per paucos. imo si gregorio credis vel unum asserere stude ut in tabernaculo domini non vacuus appareas. si solus et capax pilos habuerit et minuta duo.

Decima consideratio

de scriptoribus ecclesiam armat.

Scriptor noster ecclesiam armat. **40.** **D**eparat salomon in cantico ecclesiam turri david quae edificata est cum propugnaculis et mille clypeis pendet ex ea omnis armatura formatur. **E**t aplos noiat subum dei nunc clypeum ignitum. nunc gladium accipit et penetrans. nunc gladium spiritus. **E**t per sagittas potentis acutis. **Q**uisquis igitur habet zelum legis (per hunc dicitur) summum potest per caput cum planis et dero)

vigilet oportet hanc armaturam libris munita augere aduersus omnem sciam extollentes sese per christianam religionem. **S**ed heu quod dicitur aplos. **P**es qui sua se quirit non quod iesu christi. **Q**ui nec opponit se murum nec armis spiritualibus induit nec scripta quibus alij se fidei diligenter abudare percurant. **V**ide si non carior est hodie per scriptor citationum quam euangeliorum. **D**icitur si non pluris emunt. si non sedulius apud quosdam christianos comparant scripture fabulose quam religiose. et prophane quam sacre. et lubricae quam caste. **N**unc et ecclesiam inter has manus per spari confide. **S**i non erat animus ad scrutandum iuxta christi iussione scripturas illas. tamen multiplicare res uareque per necessitatibus et oportunitatibus equum erat. **N**on quod ipsi etiam theologi memorant omnes incorporat. **H**oc enim nequaquam factibile est vel temptandum cum sit per sultius paucis nre digerendis imorant. **E**rgo expedit reponere repositasque cogitare scripturas velut in summa quodam quantum per loco et tpe possint huius per festim ut ita loquimur ad manum per infidelibus vel per uertendis vel reuincendis. **A**d erudicendum etiam nunc hoc modo nunc illo fideles. **T**alis sit oportet ois scribadoctus in regno celorum filius hominum per familias quae perferat de thesauro suo nouis et vetera. **I**n perabolice similitudini nonne videtur alludere sponsa bladiens sponso. oia per ma noua et vetera dilecte mi seruaui tibi. **O**fferat hoc loco se per siliu quod per comparatione ad armaturam dei quam eediam per libros legibus. sit de armis diaboli libris reprobis faciendum. **R**egat quod neficit illud de actibus cap. xix. multi ex eis quae fuerant curiosi sectati perulerunt libros. et combusserunt coram oibus. **E**t computat per cajs eorum inueniunt pecuniam denariorum quingenta milium. ita formae crescebat subum dei et firmabat. **S**ile factum nup accepimus de libro magico estimandis mille aureorum quod ut palmes inutilis aruit et arsit. **S**ic olim per siliu in gratia et nup in atrio maioris ecclesie. **A**tz vo sit expedies apud platos et inquisitores tales aliquis res uari per exemplar per denandis siliu. ipsi per sideret. **B**e bonis quod de nulla fit dubitatio. quoniam videmus per cepto domini tabulas legis in arca custoditas fuisse repositas. quae custodia cum honore signata est in exemplari vita christi quod libris legis postquam accepit et legerat arma per se per peridos ex csaia

De laude scriptorum

Plerens plerumque librum reuerenter mistro red-
dens illum ut habet Luc. iij. cap. **A**d ore
rursus eē iudeis scribit **N**icolaus de Lyra/
nō ita sedere alte q̄ alte positi sūt libri legi.
Sic insup d̄ xpianis aliqb̄ q̄ ipis par
ē deuotio ad libz aliquē scām sicut ad san-
ctorū reliq̄as. quē ut signaculū supra cor vl
pectus suū ponūt osculāt r̄ stringūt. **N**ec
par credit opitulari. dū in se vsant qd̄ de
euangelio **A**bathai sup egros imposito
tradūt historie cū ceteris.

Undecima considera

ratio q̄ scriptor custodit ecclesiā.

Scriptor nō ecclesiā custodit. **E**pi-
tulatio scripturaz duplex ē aduer-
sus hereticos. **U**na ut vincat r̄ sic
armat. **A**līa ne vincat r̄ sic custodit. **S**z
nō h̄ talia differētib̄ mox occurrere videt̄
afalis hō r̄ opponē p̄rio illud ecclīastes in
fine. q̄ scribēdi p̄les libros nullus ē finis.
Beinde q̄ desūt scrutatores scripturaz p̄-
serti deuotaz. **A**mpli⁹ q̄ ex lectura libroz
multi susceperūt occasione errādī imo r̄ in
saniēdi. **S**ic opposuit paulo qui dicebat.
Multe h̄e faciūt te insanire paulē. **R**ursus
oportet libros ipis etiā laicis r̄ muliercul
ppinare ut docerent p̄ se legēdo eos/ facta
trāslatiōe ad vulgare suū si nō aliē p̄cipē-
rēt. **A**uero p̄mū nō impedit. vel oblit-
terat laudē scriptoris nr̄i. **N**ō em̄ p̄gredit̄
in imēsu sine fine s̄ fine p̄stituit cū ecclesia
Ne timorē dei. cū suoz obfuarōe mādato-
rū. **Q**uo sine retēto nihil nimis. **N**ec iam
erit pluralitas libroz s̄ vnitas. **S**fatemur
r̄ plāgimus raritatē eē nimīā i scrutatoib̄
scripturaz deuotaz. **S**z maior adhuc in-
nitet/ occasiōe sublata libroz q̄s ingerere
p̄ scriptores expedit. **P**otēs ē deus affecti-
bus flammā innrere cū intellect⁹ allectiōe
ut p̄fectionē suā in veni cognitiōe posita ali
qn̄ scrutet. **A**ctoz nihil ē tā scām et salubre
vel piū q̄ nō p̄tingat abuti. sic libris ene-
mit q̄z nō ē culpa. neq̄ scribētū s̄ scelus ē
in abusu. **P**ostremū maḡ vgeret̄ videt̄. si
nō habeat zelus instructiōis scām scām.
si p̄tēpserit obfuarē non violandā ecclesie
hierarchiā q̄ h̄z ut inferiores laici p̄ supio-
res clericos in lege dei p̄itos instructiōnez
accipiāt. **N**ec docere h̄z publice nisi miss⁹

Nō em̄ esse dicimus oim̄ vel h̄e vel scri-
tari libros scōs illos maxie. q̄ suā difficul-
tatē petūt explanari p̄ alios passus et glo-
sas doctoz. **Q**ualit̄ agere nec facultas ē in
genij/ nec eruditōis cōmoditas apd̄ vul-
gus/ q̄s ab ore sacerdotū oportz legē exqui-
rere. **N**eq̄ tñ arcēdi videt̄ ab opuscul⁹ mo-
ralibus r̄ deuot⁹ nullā i se difficultatē nec
ambiguitatē nec absurditatē i trāslatiōe ge-
rentib̄. cuiusmōdi sūt histone vl vite vel se-
gēde scōz. necnō meditatiōes scē. **T**rā-
latiōes i reliq̄s iure culpāt pl⁹ erroris arro-
gantis. q̄ deuotōis humilis. aut eruditio-
nis salubris materiam ppinantes.

Duodecima conside

Ratio scriptor honorat ecclesiā.
Scriptor nō honorat ecclesiā. **B**e-
ducūt hāc honorificetiā p̄missē cō-
sideratiōes q̄ sil ostēdūt nō medio-
crem latie venerationē scribēdo libros cō-
stitui. **U**n̄ p̄surgit rō meriti ad deuz q̄ ho-
nificat honorātes se. **Q**ui legē q̄z mat̄
eccie sp̄ose sue nō dimittūt s̄ augere s̄ di-
latare s̄ elucidare p̄tēdūt. **Q**uō si forte di-
xerit emulus aduersus laudē scriptorū nr̄i
Cur laudet̄ ille q̄ mercenarius ē. cuius ad
lucrū respicit ocul⁹. **A**ccipiat lucz qd̄ suuz
ē. r̄ vadat. **R**ndebimus p̄ euangelicā r̄
aplicā sniaz q̄ dignus ē oparius abo suo
r̄ mercede sua. **T**imō p̄ncipalis r̄ finalis
eius intētiō i honore dei r̄ eccie in caritate
nō ficta. i sua demū aliorūq̄ p̄peta salute
figat̄ ut sit finis lucri sub fine celesti. quati-
nus nō iā duo fines aduersi/ s̄ vnus vtro-
biq̄ cēteat. **N**ōne scriptor nō p̄tērea ve-
nit honorād⁹ ab oibus q̄ diligūt ecciam p̄
cipue q̄ regimi suo p̄sūt. **S**it honor ip̄e in
bñficiō. sit honor i aliq̄ insigni titulo. sit in
largitiōe indulgētiarū nō minus q̄ p̄ pegri-
natiōe vel eccie mālīs p̄structiōe sit in p̄u-
legijs aliqb̄bus. **Q**m̄ si duplici honore di-
gnos dicat ap̄s q̄ laborāt in vbo/ nūqd̄ de
scripto silebim⁹? **M**ūqd̄ euāgeliste nūqd̄
p̄p̄he. nūqd̄ paul⁹ ip̄e p̄fuerūt nihil sc̄pto
Nōne plurimi q̄tidie sc̄riptz edificant̄ qui
vba nō audiūt? **N**oc vnū inuigēdu p̄
missimus. ut scriptor ois idoneū se p̄beat.
Quatinus ab instituz vel institutiōis p̄n-
cipalib̄ scrib̄ exēplaria q̄ r̄ q̄lia sint inrepre

Prohemium

desibilia suscipiat. Sic enim in libro dominus
Beut. xvij. ut rex sibi descriptur de utrono
miu legis exemplar a sacerdotibus accipiat. et
moysi dicitur. fac oia sicut in exemplar quod videris in
monte. quod et angelus ministrans obstruat. **E**cce
quanta sterilitas per ecclesiasticos preserti ple
banos rectores ecclesiarum et alios otiosos de
ecclesia. per dolorem inuenit. **A**postolus quod nec bre
uissimum tenor vniuersi huius dinoz preceptorum. nec
sacrorum noatio. nec niger articulorum. **C**om
pellunt huiusmodi synodalia quodam instituta. bene quod
si illud oportuit facere non tamen aliud omittere
Beneque nihil impedit (ut ad principium si
nis se referat) libros seu tractatulos. vel co
dices de uotiis scribere diebus festiuis.
hinc moderamine quod sapiens iudicabit in
hunc operum. quod vniuersi huiusmodi ascendunt. si in ho
noris ecclesie plerumque aliqui vniuersi quod multiplicatio
vocalionum. imo quod huiusmodi in aliis quod multarum
culcario. **S**i quod ad extremum vobis est vel si
dei presertim. **P**rovideant superiores in vniuersi
taribus studio. in cenobijs seu monasterijs re
ligionum. collegijs ecclesiarum maxime cathedra
lium ne dum libranas huiusmodi scriptores de suppo
sitis suis instituat. cum relaxationibus onerent cetero
rum pergruis aut cum stipendijs opportunis.
Que ubi deesse et agat nihilominus scriptor non
vniuersi per se non infima. quoniam quod vniuersi viter. quod
vicia docent oia. quod eorum sententia est abominabilis et
horrida. **S**peret principium. speret. quoniam merces
sua magis non erit deus in huiusmodi scripturas
ac perinde scribi. quod huiusmodi eterna vita. **Q**ui est per
scriptas tamquam in libro suo scriptos largiatur ipse
nobis dominus noster ihesus christus liber vite speciosus
simus deus benedictus in secula Amen.

Confinit tractatus de laude scriptoris editus
a christianissimo doctore Johanne de Beson
cancellario parisiensi. Lugduni. Anno domini
M. cccc. xxij. In apuli.

Circa lecturam
istarum concordantiarum consideran
dum est quod littera. **A**. posita in
duo puncta significat. quod
mattheus illa dictione po
nat. **A**. sequente. **S**icut quod. **R**. ponit intel
legendum est de **A**. arco. **U**. bi. **A**. in ca signifi
camus. **E**odem modo. **V**. bi. **A**. ponit intellige

dum est de Johanne. **U**n si aliqui de litteris predi
ctis duo vel tres vel quattuor ueniunt con
siderandum est quod littere illorum euangelistarum in
scriptis concordant. **E**t quod elidunt duo. **P**. u
mum quod littere aduicte dictionibus in duo pun
cta computant ad dictionem precedentem et ad il
lud quod tali dictioni adiungit. **S**ecundum quod
lector continue debet istas concordantias legere
et in legendo nihil attendere dictiones positas
in puncta. **E**t sic habebit unum continuu
euangelium omnium euangelistarum. **A**ugu
stinus **I**nter omnes diuinas autoritates
quod sacris litteris continent merito euangelium
precellit. **H**ieronimus **E**uangelia legi
impletio sunt. et in his precepta et exempla vi
uendi plenissime sunt digesta. **C**hrysto
stomus **S**icut enim in domum ubique fue
rit positum euangelium non audebat accedere
diabolus. multo magis animam intelligentiam
habentem tales et circumsistentem non tanget
vniuersi neque supueniet ei demon neque pecca
ti natura. **A**ttendamus igitur dilecti scriptu
ris. etiam nullum aliud euangelica saltem nobis
circumstudiosa fiant et hec per manibus habe
amus. **C**onfitemur enim expandere librum si per
manserit usque ad finem. omnia respues mun
dana. omnia deridebis que hic sunt. **E**t si
diues fuerit nihil reputabis diuitias. si in
ops non perfunderit in opia. **N**on rapies. non auar
us eris. sed concupitor eris magis inopie
et despicias diuitias. **S**i vero hoc fuerit omnia
exterminabis mala. **E**t iterum. **Q**uid vniuersi
euangelij equale fiet. **U**ti quod deus conuer
sa in terra homo ascendet in celum. et factus
est omnium vniuersa permixtio. **A**ngeli cum homi
nibus. chororum faciebant. homines angelis com
municabant. et alij celestibus supernisq; vir
tutibus. **E**t erat videre antiquum repente per
lium dissolutum deum hominibus recollatis
tum. diabolum confusum demones fugien
tes. montem peremptum. paradysum apertum
maledictionem remotam. peccatum de medio
sublatum. errorem lapsium. veritatem reuerfam.
pietatis sermonem ubique seminatum et vegeta
tum. celestem conuersationem in terre regione
plantatam. supernas virtutes familiariter no
biscum loquentes. et ad terras sepe angulos
veritates. et his omnibus spem firmam
certissimam futurorum. **D**ecille